

**Βασίλης Χολέβας**  
**Παιδαγωγός - Νομικός**  
**Θεσσαλονίκη**

**"Πώς να γίνεις ήρωας στην  
καθημερινή σου ζωή"**

Ο σημερινός άνθρωπος δεν είναι ικανοποιημένος από τη ζωή του. Νιώθει πλήξη, μιζέρια, ανικανοποίητο, άδειος. Γενικά αισθάνεται ότι δεν προσφέρει τίποτα σπουδαίο στην κοινωνία, ούτε και στον εαυτό του. Του λείπει και η αυτοπεποίθηση και το υψηλό ηθικό. Τα έχει όλα, (καταναλωτικά αγαθά), ζει καθημερινά τα ίδια και τα ίδια, η επόμενη μέρα είναι φωτοτυπία της προηγούμενης. Δουλειά, σπίτι, ύπνος και ξανά τα ίδια. Αντίθετα θαυμάζει όλους τους ήρωες που από μικρό παιδί διάβαζε και μάθαινε στο σχολείο. Εκείνοι ζούσαν δυνατές συγκινήσεις, δυνατές εμπειρίες που αυτός δεν έζησε ούτε θα ζήσει αλλά θα παραμένει ένα άσημο και αδύναμο ανθρωπάκι. Πιστεύει ότι πρώτον δεν έχει τέτοιες ευκαιρίες για ηρωισμό που είχαν αυτοί και δεύτερον και να τις είχε δε θα μπορούσε να κάνει αυτά τα κατορθώματα και άθλους που έκαναν αυτοί. Δεν θα είχε τη δύναμη μέσα του.

Και όμως! Μπορείς να γίνεις κανονικός ήρωας!

Πράγματι, όλοι μπορούμε να γίνουμε ήρωες, αρκεί να ξέρουμε το τρόπο. Οι ήρωες είτε γεννιούνται είτε γίνονται απ' τα γεγονότα, είτε γίνεται γιατί το επιθυμεί πολύ. Δεν έχουν δυνατότητες παραπάνω από εμάς τους απλούς ανθρώπους, ούτε μαγικές δυνάμεις ή ανεξάντλητη αποθήκη δυνάμεων μέσα τους. Και αυτοί απλοί άνθρωποι σαν και εμάς ήταν.

### **Τι είναι ήρωας**

Ο ήρωας έχει ένα διαφορετικό σκεπτικό και θεώρηση της ζωής απ' ότι εμείς. Δηλ. ο ηρωισμός βρίσκεται στο μυαλό. Από το πώς σκέπτεται γίνεται ή όχι ήρωας. Ο ήρωας λοιπόν κατ'

αρχήν δεν βλέπει μίζερη τη ζωή, αλλά σαν άπειρες ευκαιρίες να κάνει μεγάλα και σπουδαία πράγματα. Δεν χρειάζεται όπως νομίζουν οι περισσότεροι να υπάρχει πόλεμος για να γίνεις ήρωας. Και εν καιρώ ειρήνης μπορείς να είσαι εξ ίσου μεγάλος ήρωας. Μάλιστα στην ειρήνη είναι πιο δύσκολο να γίνεις, γιατί τα συναισθήματα δεν βρίσκονται σε έξαρση, τα ηρωικά παραδείγματα δεν είναι φανερά στους διπλανούς σου ανθρώπους, ώστε να τους μιμηθείς ή να επαναστατήσεις μέσα σου για να τους μοιάσεις. Αλλά πρέπει να ξέρουμε ότι και εν ειρήνη, η ζωή είναι ένας διαρκής πόλεμος, σκληρός και κοπιώδης με ήττες ή νίκες, με καταστροφές ή θριάμβους. Οι ευκαιρίες είναι καθημερινές και ατέλειωτες. Από το πως αντιδράς απέναντι στις ευκαιρίες αυτές γίνεσαι ή όχι ήρωας. Ο ήρωας λοιπόν κατ' αρχήν δεν φοβάται τη ζωή, δε φοβάται τις δυσκολίες και τα αδιέξοδα γιατί πιστεύει ότι μπορεί να τα νικήσει μαχόμενος σκληρά και ότι "κάθε πρόβλημα έχει τη λύση του".

Πράγματι για να παλέψεις ηρωικά, πρέπει να πιστεύεις σ' αυτό, ότι δηλ. όλα τα προβλήματα έχουν λύση και όλα τα αδιέξοδα" έχουν έξοδο. Αν δεν το πιστέψεις αυτό, τότε γιατί να πολεμήσεις με αυταπάρνηση; Γιατί να τα δώσεις "όλα για όλα"; Άλλωστε τι σημαίνει "υψηλό ηθικό;" Ακριβώς το παραπάνω, και χαμηλό ή πεσμένο ηθικό, το γεγονός ότι πιστεύεις ότι μάλλον θα νικηθείς και ότι είσαι αδύναμος. Στο πόλεμο δεν μετρά η αριθμητική υπεροχή του αντιπάλου, αλλά το ψυχικό σθένος και το υψηλό ηθικό.

Ένα στοιχείο κάθε ήρωα είναι η αυταπάρνηση, η αυτοθυσία. Ένας εγωιστής είναι αδύνατον να γίνει αληθινός

ήρωας. Ο εγωισμός σε κάνει να σκέφτεσαι μόνο την ασφάλεια του εαυτούλη σου, πώς θα σώσεις μόνο τον εαυτό σου και καρφί δεν σου καίγεται για τους διπλανούς σου. Αλλά σήμερα αυτό είναι και το μεγάλο πρόβλημα στον κόσμο μας. Γίναμε όλοι εγωιστές και νοιαζόμαστε μόνο για τον εαυτούλη μας. Ο ήρωας αντίθετα, όταν χρειασθεί, περιφρονεί το συμφέρον του και όταν υπάρχει σοβαρός λόγος θυσιάζει και τη ζωή του για τους άλλους. Ο "άλλος" για τον ήρωα δεν είναι ξένος, είναι ένας συνάνθρωπος που όταν χρειάζεται βοήθεια θα του τη δώσει ευχαρίστως, έστω κι' αν διατρέξει κάποιο κίνδυνο.

### **Ξεπέρασμα του φόβου του θανάτου**

Ο μεγαλύτερος ανασταλτικός παράγοντας για να γίνει κάποιος ήρωας είναι ο φόβος του θανάτου. Στον πόλεμο είναι η βασική αιτία για να είσαι δειλός. Στην ειρήνη, πάλι είναι βασικός λόγος να μη κάνεις σπουδαία πράγματα. Ο φόβος του θανάτου σε κάνει δειλό ανθρωπάκι, μίζερο που αναζητεί τις πιο ασφαλείς λύσεις, ας είναι και λάθος. Αν τρέμεις για την υγεία σου ή αόριστα μη πάθεις κάτι, τότε θα μένεις πάντα στάσιμος. Ο άνθρωπος απ' τη φύση του έχει μέσα του μια τάση για ηρωισμό, που συχνά εμείς την καταπνίγουμε. "Τα νιάτα είναι πλασμένα για τον ηρωισμό" λέει ο Πώλ Κλωντέλ, αλλά ισχύει για όλες τις ηλικίες. Η επανάσταση του 1821 βρήκε τον Κολοκοτρώνη στα 50-53 του. Ξεπέρασε όμως όλους τους νεώτερους. Ο θάνατος άλλωστε δεν είναι τίποτα τραγικό, είναι η φυσική μας μετάβαση στο Δημιουργό μας. Πού είναι λοιπόν το "τρομερό;". Αφού αυτό θα συμβεί σε όλους μας. Είναι θέμα χρόνου και ουδείς ξέφυγε

απ' αυτόν. Οι Σπαρτιάτες θεωρούσαν τον ηρωικό θάνατο πανηγύρι, όπως και τον πόλεμο. Χίλιες φορές να ζήσεις μια σύντομη αλλά ηρωική ζωή, παρά μια πολύχρονη δειλή και μίζερη ζωή.

### **Συνήθεια και ο ηρωισμός**

Πράγματι αν εκπαιδεύσεις τον εαυτό σου να δίνει στα προβλήματα τις ηρωικότερες λύσεις, τότε όπως σ' όλα τα πράγματα, ο εγκέφαλος συνηθίζει να επιλέγει από μόνος του πια, χωρίς προσπάθεια, την ηρωικότερη λύση σε κάθε πρόβλημά σου. Ισχύει και εδώ ο νόμος της συνήθειας. Το ίδιο ισχύει βέβαια και για την δειλία. Αν αρχίσεις να σκέφτεσαι δειλά και φοβικά, θα εθιστεί ο εγκέφαλος στο να παίρνει δειλές και μίζερες αποφάσεις. Γι' αυτό η ηρωική αντίδραση στα προβλήματα για τον ήρωα είναι γρήγορη και σχετικά εύκολη υπόθεση, ενώ για τον δειλό, ισχύει το αντίθετο.

### **Φόβος και φοβία**

Άλλο φόβος, άλλο φοβία. Ο φόβος είναι φυσιολογική αντίδραση σε ένα υπαρκτό κίνδυνο. Η φοβία είναι φόβος που δεν δικαιολογείται, δεν υπάρχει υπαρκτός κίνδυνος, κι' αν υπάρχει τέτοιος κίνδυνος, βρίσκεται μόνο στη νοσηρή μας φαντασία. Σήμερα οι περισσότεροι άνθρωποι λόγω του άγχους έχουμε διάφορες φοβίες. Αυτές μας κάνουν δειλά και φοβικά ανθρωπάκια που δεν πρόκειται έτσι να κάνουμε κάτι σπουδαίο ή επαναστατικό, αφού θα αναχαιτίζουν κάθε ηρωική απόφασή μας, οδηγώντας μας μόνο σε συντηρητικές λύσεις. Οι φοβίες

ξεπερνιούνται με το να μη αποφεύγουμε αυτό που φοβόμαστε, αλλά να ερχόμαστε σ' επαφή και σύγκρουση με ό,τι μας φοβίζει.

Έτσι εξοικειώνεται το άτομο με τη φοβία και βλέπει ότι δεν υπάρχει πράγματι κίνδυνος ή ότι η πιθανότητα να υλοποιηθεί μια φοβία είναι σπανιότατο. Στην αρχή είναι δύσκολο να έρθει πρόσωπο με πρόσωπο με τη φοβία, αλλά σιγά σιγά συνηθίζει και στο τέλος την ξεπερνά τελείως, σε σημείο να ντρέπεται που φοβόταν κάτι τόσο "αστείο". Σήμερα οι άνθρωποι που πάρα πολλοί πάσχουν από αγχώδη νεύρωση, βασανίζονται από ποικίλες "αστείες" φοβίες. Γιγαντοποιούν μέσα τους την φοβία και καθώς οι φοβίες γεννούν άλλες φοβίες, γίνεται όλο και πιο δειλό ανθρωπάκι έως πανικοβλημένο χωρίς κανένα πραγματικό λόγο.

### **Οι ιστορικοί ήρωες και οι σημερινοί ήρωες.**

Ο ήρωας της ιστορίας του Σχολείου, διακινδύνευε με τόλμη τη ζωή του προκειμένου να χαρίσει την ελευθερία στο λαό του. Δεν πολεμούσε μόνο στο σχετικά ασφαλές ταμπούρι ή χαρακωμα. Έβγαινε απ' αυτό, έκανε επίθεση, χιμούσε στον εχθρό και πολλές φορές πολεμούσε σώμα με σώμα. Ο σημερινός ήρωας κάνει το ίδιο ακριβώς στην καθημερινή του ζωή. Εμφανίζεται το πρόβλημα (ο εχθρός) και το πολεμάει με λυσσώδη αντίσταση (το χαρακωμα) και όταν κρίνει ότι πρέπει, επιτίθεται σ' αυτό (λυσσώδη έφοδο). Βλέπετε καμμία διαφορά στους δύο ήρωες ; στον κίνδυνο θα μου πείτε. Μα και στην ειρήνη η επίθεση στο πρόβλημα και η οριστική λύση του απαιτούν κινδύνους. Το ρίσκο που δείχνουμε στην εν ειρήνη

μάχη δεν είναι κίνδυνος ; Όταν παίρνουμε μια απόφαση τολμηρή για να λύσουμε ένα πρόβλημα, είναι αυτό πάντα ακίνδυνο ; Το ρίσκο εξ ορισμού ενέχει μέσα του τον κίνδυνο. Είμαστε ποτέ 100% σίγουροι ότι πήραμε τη σωστή απόφαση ; Δεν νομίζω. Όταν όμως ο άνθρωπος προτιμά να αφήσει άλυτο το πρόβλημα και να μην πάρει καμιά απόφαση, από «σωφροσύνης», μη υλοποιηθεί ο κίνδυνος αυτός δεν είναι δειλία ; Το ίδιο δεν κάνει και ο δειλός στη μάχη ; κρύβεται συνέχεια στο χαρακωμά του. Τι κερδίζει ; τίποτα, μόνο τη μιζέρια του.

Τι χάνει ; Τη λύση στο πρόβλημα. Είναι ένα συντηρητικό άτολομο και άβουλο άτομο. Εννοείται ότι αν υπάρχουν αρκετές πιθανότητες να χάσουμε, τότε δεν ρισκάρουμε. Θέλουμε «τόλμη με σωφροσύνη», αλλιώς περνάμε τα σύνορα του ήρωα και πάμε στην αφροσύνη. Τόλμη με αφροσύνη ό,τι χειρότερο. Η σώφρων όμως τόλμη, μόνο σε νίκες οδηγεί. «Ο τολμών νικά», είναι το έμβλημα των δυνάμεων των ΛΟΚ. Μια παροιμία λέει : η τύχη βοηθάει τους τολμηρούς.

Να επισημάνουμε εδώ και κάτι περίεργο : η τόλμη, ο κίνδυνος, δημιουργούν ένα σύστημα βιοχημικών αντιδράσεων εκκρίνει το άτομο «ενδορφίνες», δηλαδή ουσίες με ίδια σχεδόν χημική δομή με τη μορφίνη. Αυτό δημιουργεί μια ευφορία, «η ευφορία της αδρεναλίνης» όπως τη λένε. Γι'αυτό και πολλοί άνθρωποι ασχολούνται με επικίνδυνα σπορ, (εξτρίμ σπορ), δηλαδή ακραία σπορ, μόνο και μόνο για να νιώσουν την «ηδονή του κινδύνου», την ευφορία της αδρεναλίνης.

Αδρεναλίνη ως γνωστόν είναι ουσία που εγχύνει ο οργανισμός, όταν κινδυνεύει το άτομο, η οποία ευαισθητοποιεί

όλες τις αισθήσεις, προκαλεί ταχυκαρδία ώστε το άτομο να ανταπεξέλθει στον κίνδυνο» και έτσι κάποιοι προκαλούν μόνοι τους όλα αυτά, με ακραία και πραγματικά επικίνδυνα σπορ. Τι ντροπή για το δειλό ! Άλλοι προκαλούν τον πραγματικό κίνδυνο (καλώς ή κακώς) για να νιώσουν λίγη ηδονή κι άλλοι τον τρέμουν και τον αποφεύγουν για να μη νιώσουν άσχημα. Πόσο διαφέρουμε οι άνθρωποι μεταξύ μας ! Όταν λοιπόν νιώθει φοβία για κάτι το άτομο, ας θυμάται ότι άλλοι πληρώνουν πανάκριβα τα εξτρίμ σπορ για να νιώσουν φόβο κι αυτός τον έχει δωρεάν. Ας μην αποφύγει λοιπόν τη φοβία αλλά ας συγκρουσθεί μαζί της σκληρά για να τη νικήσει.

Εδώ επιτρέψτε μου μια παρένθεση. Είπα στην αρχή ότι ο άνθρωπος πλάσθηκε για ηρωισμό και μαραζώνει με την «υπερασφάλεια», να λοιπόν η εξήγηση γιατί σ' όλο τον κόσμο ανθίζει το φαινόμενο των εξτρίμ σπορ. Ικανοποιούν οι άνθρωποι αυτή την ανάγκη να νιώσουν και να γίνουν ήρωες. Να σημειώσουμε ακόμη εδώ ότι μέχρι σήμερα έχουν σκοτωθεί πολλοί αθλητές ακραίων σπορ (ορειβάτες, αλπινιστές, ουράνιο σκι, αλεξιπτωτιστές ελεύθερης πτώσης, πτώση από πολύ υψηλές γέφυρες ή γεραμούς δεμένοι με λαστιχένιο σκοινί, ράφτιγκ, κ.λ.π. κ.λ.π.

Πρόσφατα στον πόλεμο της Βοσνίας και του Κοσόβου, έγραψαν οι εφημερίδες ότι Ιταλοί «μαχητές του Σαββατοκύριακου», πήγαιναν κάθε Σαββατοκύριακο στο μέτωπο ντυμένοι στρατιώτες για να πολεμήσουν τους Σέρβους. Σκοπός τους να νιώσουν λίγη «ηδονή ηρωισμούς», άσχετα αν ο ηρωισμός είναι κάτι πολύ διαφορετικό και βαθύ. Ο πειρατής π.χ.



που ορμά στο καράβι για να το ληστέψει και σκοτώνει ανθρώπους, ποτέ κι από κανένα δε θεωρήθηκε ήρωας. Ο ήρωας αγωνίζεται μόνο για ευγενείς σκοπούς, αλλιώς είναι τυχοδιώκτης, κακούργος, εγκληματίας κ.λ.π. Το ίδιο συμβαίνει και στην ειρήνη. Αν κάποιος π.χ. εργατικότατος και «πετυχημένος» δικηγόρος αθώνει μεγαλεμπόρους ναρκωτικών ή σαν σύμβουλος εταιρίας αρπάζει σπίτια φτωχών ανθρώπων αντί πινακίου φακής, έστω κι αν δημιουργεί στη ζωή του διάφορα πράγματα με τα ματωμένα αυτά χρήματα, δεν μπορεί να θεωρηθεί ήρωας. Περισσότερο μοιάζει τον πειρατή που γεμίζει με λάφυρα το νησί καταφύγιό του. Ούτε είναι ηρωική η τόλμη του παράνομου αρχιλογιστή που κλέβει την εταιρία του. Είναι η τόλμη του «κακού».

### **Ευκαιρίες για καθημερινές ηρωικές πράξεις σήμερα στην ειρήνη**

Είναι πολλές πράγματα. Ο εργαζόμενος που ξυπνά στις 3 ή 4 το πρωί για να πάει στη δουλειά του χωρίς να δυσανασχετεί και νικά την υπνηλία και δεν βάζει το ρολόι να ξαναχτυπήσει μισή ώρα αργότερα, είναι ήρωας. Μοιάζει με την πρωινή έφοδο εν καιρώ πολέμου. Ο ίδιος αρχίζοντας με κέφι και όχι με κατεβασμένα μούτρα πρωί-πρωί την εργασία του κάνει ηρωική πράξη. Γιατί ξεπερνά τον εαυτό του.

Η συνεχής επιμέλεια στην εργασία του και η προσπάθεια και αγωνία του να καταφέρει το καλύτερο στη δουλειά του είναι ηρωική πράξη.

Διότι ενώ μπορεί να τεμπελιάσει, να λουφάρει, να κάνει μέτρια δουλειά και μάλιστα χωρίς να τον υποψιασθεί το αφεντικό,

προτιμά το δύσκολο δρόμο του μόχθου και πόνου. Η άρνηση του Δικηγόρου ν' αθώσει τον μεγαλέμπορο ηρωίνης είναι πράξη εποποιίας. Θα κέρδιζε εκατομμύρια και τώρα τα χάνει. Ο χειρουργός που του προσφέρει ο ίδιος ο φτωχός ασθενής «φακελάκι» και δεν δέχεται είναι πράξη εποποιίας. Χάνει εκατομμύρια τον μήνα για να μείνει άνθρωπος. Γιατί τελικά αυτό συμβαίνει σήμερα : για να παραμείνεις άνθρωπος σ'ένα κόσμο γενικής διαφθοράς και όπου όλες οι αξίες καταρρέουν, εσύ παλεύεις να μείνεις αδιάφθορος, αλλά αυτό σου κοστίζει ακριβά.

Οι πράξεις αυτές είναι πράξεις αυτοθυσίας και αυταπάρνησης. Χρειάζεται λοιπόν πόλεμος για να γίνεις ήρωας ; Ο ασθενής που μαθαίνει ότι έχει καρκίνο και θα πεθάνει σε 6 μήνες, αλλά δεν το βάζει κάτω και προσπαθεί να εκμεταλλευθεί αυτούς τους 6 μήνες χωρίς κλάψες και κατάθλιψη τι διαφέρει από τον Κολοκοτρώνη, τον Αθανάσιο Διάκο, τους Σπαρτιάτες του Λεωνίδα ; Ο έγγαμος εργαζόμενος που του «ρίχνεται» η κοπέλα του διπλανού γραφείου και λέει όχι, η δύναμη που διαθέτει δεν είναι ισάξια του Παπαφλέσσα ; Ο κουλουρτζής στο πεζοδρόμιο που δουλεύει στο κρύο και στη βροχή για να θρέψει τα παιδιά του και να μη προσχωρήσει στην παρανομία για εύκολα χρήματα, δεν είναι πολεμιστής που θυσιάζεται για να ζήσουν καλύτερα οι άλλοι ; Αντίθετα, για ποιο ηρωισμό, αυτοθυσία και παρόμοιες αρετές θα αναφέρουμε για τους ατέλειωτους εγκληματίες, κλέφτες, απατεώνες που ζουν σε βάρος της κοινωνίας ; Διάλεξαν τον εύκολο δρόμο, το εύκολο χρήμα. Το ίδιο ισχύει και για την ιερόδουλη που διάλεξε το δρόμο της λιποταξίας, όποιους λόγους και αν επικαλείται.

Πολλές φορές κάθισα στο πεζοδρόμιο να δω τους «ήρωες της σκαλωσιάς». Ανθρώπους απλούς, σουβατζήδες που πατώντας πάνω σε μία μόνο σανίδα στον 6<sup>ο</sup> όροφο παίζουν κορώνα γράμματα τη ζωή τους. Μια στραβοπατημασιά και τελείωσαν όλα. Κι όμως συνεχίζουν πιστοί στο καθήκον. Δεν διαφέρουν από τους ακροβάτες του τσίρκου, μάλιστα αυτοί δεν έχουν δίχτυ ασφαλείας να τους περιμένει στον α' όροφο όπως τους ακροβάτες του «salto mortale». Ειλικρινά, θαυμάζω αυτούς τους ανθρώπους του *vivere pericolosamente* (του ζην επικινδύνως), όσο θαυμάζω και τους ήρωες του 1821.

Βλέπω καθημερινά ήρωες συναδέλφους δασκάλους, που ενώ εκτέλεσαν το τυπικό καθήκον τους, να προχωράνε πιο πέρα, να μαθαίνουν στα παιδιά σημαντικά πράγματα της ζωής που δεν είναι υποχρεωμένοι, αλλά το κάνουν για το καλό των παιδιών, να τους προφυλάξουν από τους σύγχρονους κινδύνους κι ας είναι κατάκοποι οι ίδιοι από την εντατική εργασία τους. Δεν χρειάζεται να πας σε επικίνδυνα ποτάμια να κάνεις ράφτιγκ ή να πέσεις με ελεύθερη πτώση και ταχύτητα 3000 χλμ. ανά ώρα, για να χύσεις αδρεναλίνη. Και αυτό το «ηρωικό μεράκι» του Δασκάλου ανεβάζει την αδρεναλίνη του γιατί του αφήνει μια ικανοποίηση, μια ευφορία ότι ξεπερνά τον εαυτό του. Άλλωστε το είπα και πριν: είναι πιο δύσκολο να είσαι ήρωας στην ειρήνη ενώ στον πόλεμο τα συναισθήματα είναι σε ευαισθησία και έξαρση και πιο εύκολα παίζεις τη ζωή σου «κορώνα - γράμματα». Γυρίζει ο εργαζόμενος κατάκοπος από την εργασία του και αντιμετωπίζει σφοδρή γκρίνια από τη γυναίκα του. Όμως δεν χάνει την

ψυχραιμία του. Αντιμετωπίζει ήρεμα και ευγενικά τη σύζυγό του και προσπαθεί με διάλογο να της εξηγήσει.

Γνωρίζετε πόσο ηρωισμό χρειάζεται το παραπάνω ;

Κάποτε έφεραν στον Μ. Αλέξανδρο κάποιον που έκανε ένα έγκλημα. Ο Μ. Αλέξανδρος του λέει : πριν λίγο εκπολιόρκησα την οχυρωμένη Τύρο, έργο πολύ δύσκολο. Τώρα όμως πρέπει να συγχωρήσω εσένα, πράγμα πολύ πιο δύσκολο.

Γυρίζει ο εργαζόμενος σπίτι του νωρίτερα και συλλαμβάνει στο κρεβάτι τη σύζυγό του με ένα κοινό φίλο τους. Διατηρεί την ψυχραιμία του, δεν δέρνει κανένα, δεν αρπάζει την κυνηγετική караμπίνα που είναι κρεμασμένη δίπλα του, τους αφήνει να τελειώσουν αυτό που άρχισαν λέγοντας απλώς : αύριο που θα έχω ηρεμήσει θέλω να συζητήσουμε γι' αυτό το τρομερό που συνέβη. Πέστε μου, ο ηρωισμός αυτού του ανθρώπου, που ξεπέρασε τον εαυτό του και τις ανθρώπινες αδυναμίες, διαφέρει σε τίποτα από τον ηρωισμό των 300 του Λεωνίδα στο στενό των Θερμοπυλών ; Εγώ λέω όχι !!! Σε τίποτα δε διαφέρει. Δεν έχει σημασία αν δεν αντιμετώπισε τα βέλη και τα σπαθιά των Περσών. Τα βέλη που δέχθηκε στην ψυχή του ήταν πολύ χειρότερα. Αυτός ο άνθρωπος μπορεί με την ανώτερη αυτή συμπεριφορά να κερδίσει και τη γυναίκα του, να διατηρήσει και την οικογένεια με τα παιδιά του σε ισορροπία. Πόσοι και πόσοι όμως άνθρωποι, όταν βρέθηκαν σε παρόμοια περίπτωση, πιάσανε την караμπίνα, τους πυροβόλησαν, βρέθηκαν 20 χρόνια φυλακή, κατέστρεψαν και τα παιδιά τους. Γιατί ; από δειλία. Δεν είχαν τη γενναιότητα, την εσωτερική ψυχική δύναμη να αντιμετωπίσουν το γεγονός. Άσχετα, βέβαια, αν αυτοί είπαν

αργότερα ότι σκότωσαν για να προστατεύσουν τον ανδρισμό τους!!!...

Προσπαθώ να φέρω ακραία παραδείγματα ηρωισμού στην καθημερινότητα της ειρήνης, ώστε να φανεί καθαρά αυτό που θέλω να στείλω σαν μήνυμα : ότι εν ειρήνη ο ηρωισμός είναι πιο δύσκολος και μετράει διπλά και ακόμη ότι η καθημερινότητα είναι γεμάτη από ευκαιρίες για να επιδείξουμε ηρωισμό, γενναιότητα, αυτοθυσία, αυταπάρνηση, κ.λ.π. Προσπαθώ ακόμα να στείλω σαν μήνυμα ό,τι και στην ειρήνη ζωή μας, υπάρχει «εγκατάλειψη θέσης», «λιποταξία ενώ πλησιάζει ο εχθρός», «ύπνος εν ώρα σκοπιάς», «αυτοτραυματισμός» για να απαλλαγούμε από το μέτωπο και να γυρίσουμε στα μετόπισθεν κ.λ.π. Μ' αρέσει να διαβάζω ιστορία, για να βλέπω και να συνειδητοποιώ τους αγώνες που έδωσαν οι ήρωες και ανάλογους αγώνες να δώσω στη ζωή μου για προβλήματα που όλοι μας αντιμετωπίζουμε σε καιρό ειρήνης. Πόσο άδικο λοιπόν έχουν όσοι πιστεύουν ότι τώρα στην ειρήνη χάνουν την ευκαιρία για ηρωικές εμπειρίες και έντονες συγκινήσεις. Γεμάτη είναι η ζωή απ' αυτές, αρκεί να διαλέξεις εσύ των ηρωικό δρόμο ή την ηρωική λύση για να ζήσεις ανάλογες εμπειρίες και συναισθήματα. Άλλωστε πιστεύω ότι ο Θεός γι' αυτό μας αφήνει 80-90 χρόνια στη ζωή της Γης, για να γεμίσουμε το σάκο μας με ηρωισμούς, αρετές, ανώτερες κατακτήσεις και να πετύχουμε υψηλούς στόχους. Αλλιώς πραγματικά τι νόημα έχει να ζούμε 80 χρόνια στη Γη ; Για ποιο άλλο λόγο θα μας έδινε αυτή τη ζωή ο Θεός ; μόνο απλά για να ζήσουμε ; και τι βγαίνει απ' αυτό ; από μια μίζερη και φτωχή σε εποποιίες ζωή ;

## **Η τόλμη του ήρωα και ως πού φθάνει**

Βασικό στοιχείο του ήρωα είναι η τόλμη του. Ως πού όμως φθάνει αυτή ; πρέπει να σταματά κάπου ; και ποιά είναι η σχέση τόλμης και σωφροσύνης ; Δύσκολα ερωτήματα, αλλά θα προσπαθήσουμε να τα προσεγγίσουμε. Ναι, κάθε πράξη του ήρωα έχει μέσα τόλμη. Και το παράδειγμα που αναφέραμε, του συζύγου που συνέλαβε τη σύζυγό του με τον εραστή, είχε μέσα πολύ τόλμη. Τόλμησε να νικήσει το «αντριλίκι» με την κακή έννοια. Τόλμησε να κτυπήσει τον πληγωμένο εγωισμό του που ζητούσε εκδίκηση. Γενικά, μπορούμε να πούμε ότι η τόλμη και η αυταπάρνηση του εαυτού του είναι τα στοιχεία που κάνουν τον ήρωα. Γι' αυτό δεν είμαστε όλοι ήρωες, είτε στον πόλεμο είτε στην ειρήνη. Δεν μπορούμε να τολμήσουμε, φοβόμαστε και δεν μπορούμε να νικήσουμε το εγώ μας, τον εγωισμό μας. Γι' αυτό πάντα ήρωες θα είναι οι λίγοι.

Η τόλμη όμως για να πάρει τον τίτλο της «ηρωικής τόλμης» και όχι της «ανόητης τόλμης», πρέπει να συμβαδίζει με τη σωφροσύνη. Τολμά ο ήρωας, διακινδυνεύει την υγεία του ή τη ζωή του κ.λ.π. αλλά ξέροντας ότι έχει πολλές πιθανότητες να νικήσει. Αν ξέρει ότι θα χάσει, δεν έχει νόημα η τόλμη, είναι «άφρων τόλμη». Μια διμοιρία ηρώων στον πόλεμο δεν επιτίθεται σε εχθρική ταξιαρχία. Θα ήταν αυτοκτονία και ηλίθια τόλμη, ή καλύτερα θράσος. Όλα έχουν ένα όριο. Δεν είναι τόλμη να παίζεις στο καζίνο το σπίτι σου, αφού σχεδόν σίγουρα θα το χάσεις. Ένας μόνος αστυνομικός δεν πρέπει να εισβάλλει σε μια φωλιά οπλισμένων κακοποιών. Πρέπει να καλέσει ενισχύσεις

πρώτα. Άρα και διακινδυνεύει τον ήρωα κρατάει συνεχή επαφή με τη λογική. Και το ρίσκο που παίρνει το παίρνει γιατί έχει αρκετές πιθανότητες να κερδίσει.

Ο λαός συχνά αναφέρεται στην άμυαλη τόλμη των νέων (όχι όλων βεβαίως). Δεν την ονομάζει ηρωική τόλμη αλλά άμυαλη. Στο τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου οι Αμερικανοί στα νησιά Ιβοζίμα και Οκινάουα (κοντά στην Ιαπωνία), μέτρησαν 10.000 αυτοκτονήσαντες στρατιώτες με χαρακίρι στην Ιβοζίμα και 15.000 στην Οκινάουα. Οι Ιάπωνες το θεωρούσαν το χαρακίρι (βύθιζαν το σπαθί στην κοιλιά τους), ηρωική πράξη. Ήταν όμως ; όχι, ήταν πράξη απόγνωσης. Περισσότερη τόλμη για τη δική τους ιδιόρρυθμη ψυχολογία ήθελε η παράδοση στον εχθρό παρά το χαρακίρι. Αντίθετα, οι Ιάπωνες πιλότοι «Καμικάζι» που πέφτανε με τα αεροπλάνα τους γεμάτα εκρηκτικά στα Αμερικανικά αεροπλανοφόρα, ήταν ηρωική πράξη γιατί πέθαιναν για να μην καταλάβει ο εχθρός τη χώρα τους. Ένα άλλο, λοιπόν, στοιχείο του ηρωισμού είναι ότι έχει ένα σημαντικό σκοπό. Τα παραπάνω παραδείγματα είναι παρμένα από τον πόλεμο, τα ίδια ισχύουν όμως και για την τόλμη του ήρωα εν ειρήνη.

Η άνεργη σύζυγος που παίρνει τα δυο παιδιά και εγκαταλείπει το σπίτι χωρίζοντας με τον άνδρα της, δεν είναι τολμηρή αφού ούτε δουλειά ούτε σπίτι έχει για να ζήσει τα παιδιά της. Την οδηγεί η απόγνωση, η εκδίκηση, η ανωριμότητα, η άγνοια των δυσκολιών της ζωής.

Εννοείται ότι μιλάμε για περίπτωση που δεν έχει σοβαρούς λόγους να χωρίσει. Αντίθετα, αν μία κοπέλα είναι ερωτευμένη με ένα τυχοδιώκτη και δεν χωρίζει, τότε έχουμε έλλειψη ηρωισμού

και τόλμης, γιατί φοβάται να νιώσει τα συναισθήματα του χωρισμού. Δεν έχει αυτοπεποίθηση ότι μπορεί να ζήσει και χωρίς τον αποτυχημένο αυτόν άνθρωπο.

### **Έλλειψη ηρωισμού στην καθημερινότητα**

Είναι λυπηρό, αλλά όλοι μας βασανιζόμαστε από πράξεις δειλίας. Δειλός είναι ο άνεργος που δεν δέχεται μια δουλειά κατώτερη του πτυχίου Ανωτάτης Σχολής που έχει, δειλός είναι ο τεμπέλης που φοβάται τη δουλειά και την αποφεύγει ζώντας σαν παράσιτο από τους άλλους, δειλός είναι ο επαίτης που ενώ είναι υγιής δεν πάει να δουλέψει, δειλοί είναι οι σύζυγοι που μόλις παντρεύτηκαν και είδαν ο ένας τα ελαττώματα του άλλου, τόβαραν στα πόδια χωρίζοντας. Δειλό είναι το ζευγάρι που φοβάται να το αντιμετωπίσει και τρέχει να βρει πάση θυσία τη δόση του. Δειλός είναι ο τεμπέλης μαθητής που φοβάται να στρωθεί στην καρέκλα να διαβάσει, δειλοί είναι και οι άνδρες και οι γυναίκες που τρέμουν το γάμο και τις ευθύνες του, γι' αυτό μένουν άγαμοι. Άπειρα είναι τα παραδείγματα καθημερινής δειλίας στη ζωή των ανθρώπων. Φυσικά έρχεται η ώρα που μετανιώνουν όταν κάνουν απολογισμό των λαθών τους αλλά πολλές φορές «πέταξε το πουλί».

### **Δειλία με ελαφρυντικά**

Υπάρχει μόνο μία δειλία που έχει ελαφρυντικά. Όταν στην παιδική σου ζωή, έχεις δεχθεί πολλές τραυματικές εμπειρίες, γίνεσαι φοβικός, άρα δειλός. Αλλά εδώ δεν φταις εσύ. Φταίνει τα



τραύματά σου. Αλλά και πάλι, φέρει ευθύνη το άτομο, διότι οφείλει σιγά σιγά ωριμάζοντας να ξεπεράσει και τα παιδικά τραύματα. Βέβαια είναι πολύ δύσκολο, αλλά αρκετοί τα κατάφεραν.

### **Η ισχυρή θέληση του ήρωα**

Μια ιδιότητα που χαρακτηρίζει τους ήρωες είναι η ισχυρή θέληση. Όταν πει κάτι το κάνει. Μπορεί να κόψει το τσιγάρο, το αλκοόλ κ.λ.π. όταν το θελήσει. Η ισχυρή του θέληση οφείλεται στη σιδερένια πειθαρχία που επιβάλλει στον εαυτό του και ότι όταν θα προσπαθήσει να κόψει ένα πάθος, θα τα δώσει «όλα για όλα». Είναι λοιπόν παράδειγμα προς μίμηση για τους άλλους.

## Επίλογος

Σήμερα ζούμε σε μια δύσκολη εποχή, όπου οι περισσότεροι άνθρωποι είμαστε εξαρτημένοι από κάτι, και δεν μπορούμε να ελευθερωθούμε. Τα ψυχολογικά προβλήματα, φρούτο της εποχής μας και αυτά, τα αδιέξοδα που δημιουργήσαμε και τα τόσα σύγχρονα προβλήματα και μάστιγες που μας βασανίζουν και παραμένουν άλυτα, επιβάλλουν σε όλους μας να γίνουμε «ήρωες εν ειρήνη» ή «ήρωες της καθημερινότητας». Μόνο έτσι θα νικήσουμε όλα αυτά και θα ελευθερωθούμε. Μπορεί ο καθένας να γίνει ήρωας. Ήδη γύρω μας υπάρχουν φανεροί ή αφανείς ήρωες που μας δίνουν το παράδειγμα. Αφού μπορούν αυτοί, μπορούμε και εμείς. Αυτό λείπει από το σύγχρονο άνθρωπο : ο ηρωισμός, το ξεπέραςμα του εαυτού του, του εγωισμού του, του ατομισμού του, της ασθενικής του θέλησης που δημιούργησε η ευμάρεια, τα καταναλωτικά αγαθά, η καλοπέραση και η έλλειψη σκληραγωγίας. Έτσι έχουμε γίνει η γενιά των εύκολων θυμάτων. Παγιδευόμαστε εύκολα, προβάλλουμε μικρές αντιστάσεις. Υπάρχει η λύση : Να μπει ο ξεχασμένος ηρωισμός στη ζωή μας και πάλι.